

Розвиток державного регулювання аграрної сфери як умова гарантування продовольчої безпеки України

Руслан Кучер,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: визначено економічну роль держави з декількох позицій. Доведено, що зміст поняття «механізм державного регулювання економіки» визначається як система засобів, важелів, методів і стимулів, за допомогою яких держава регулює економічні процеси та забезпечує реалізацію соціально-економічних і правових функцій.

Ключові слова: аграрна сфера, розвиток аграрної сфери, державне регулювання аграрної сфери, продовольча безпека.

Економічну роль держави можна розглядати з двох позицій. З одного боку вона зводиться до вирішення основного завдання щодо забезпечення передумов ефективного функціонування галузі шляхом створення належного інституційного середовища. З другого боку - уряд може вирішувати завдання, які стосуються посилення і модифікації сільського господарства на основі перерозподілу та корегування розподілу ресурсів з метою зміни структури національного продукту галузі, стабілізації аграрної економіки та стимулювання економічного росту [1].

В умовах, що склалися, використання тільки чисто ринкових методів управління АПК не забезпечило позитивних результатів. В цьому випадку пріоритетне значення відводиться державному регулюванню економіки, адже його оптимальне поєднання з ринковими регуляторами в сучасних умовах забезпечить найбільш прискорений вихід аграрного сектора з кризової ситуації.

Зміст поняття «механізм державного регулювання економіки» визначається як система засобів, важелів, методів і стимулів, за допомогою яких держава регулює економічні процеси та забезпечує реалізацію соціально-економічних і правових функцій [3].

Отже, механізм державного регулювання розвитку аграрного ринку – це спосіб підтримання державою зворотного впливу господарюючих суб'єктів на зовнішні подразники, який спрямовує їх дію за допомогою сукупності методів і важелів у напрямі забезпечення стійкого розвитку аграрного ринку.

Латинін М. у монографії «Аграрний сектор економіки України: механізм державного регулювання» трактує механізм державного регулювання як спосіб дій суб'єкта регулювання, який ґрунтується на базових функціях і принципах, забезпечуючи за допомогою форм, методів і засобів ефективного

функціонування системи державного регулювання для досягнення визначеної мети та розв'язання протиріч [3].

Таким чином аграрна політика більшості країн направлена на гарантовану максимальну забезпеченість держави продовольством і продуктами харчування; підтримку стабільної економічної ситуації в сільському господарстві; досягненні певного мінімального рівня дохідності галузі, що створює його привабливість для інвестицій; обмеження надлишкового виробництва; захист внутрішнього ринку; гарантії конкурентоспроможної участі вітчизняних виробників в міжнародному поділі праці.

Основними умовами відтворення аграрної сфери і забезпечення продовольчої безпеки країни є залучення інвестицій та застосування інновацій, відтворення земельних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки та розвиток фінансово-кредитного забезпечення. Незважаючи на високий природний потенціал, Україна значно залежить від імпорту по деяким продуктам харчування, продовжується занепад і тваринницької галузі.

Критична ситуація склалась в аграрній сфері з технічним забезпеченням, впровадженням інновацій та проведенням фундаментальних досліджень, все це зумовлює збільшення державою стимулювання інвестиційних та інноваційних процесів. Основою цих процесів повинен стати багатофункціональний сільській розвиток.

Альтернативним і перспективним джерелом залучення інвестицій в аграрну сферу є лізинг, який є безпечним і еластичним фінансовим інструментом залучення інвестицій. Крім того велику увагу необхідно приділити збереженню і відтворенню природного потенціалу та покращанню якості використання природних ресурсів. Одним з перших кроків на цьому шляху є поширення органічного землеробства, виділення бюджетних ресурсів на основі відповідності екологічним стандартам та стимулювання ресурсозберігаючих технологій. Крім того, необхідно забезпечити пріоритетну підтримку сільських кредитних кооперативів та створення Фонду кредитних гарантій, який дозволить забезпечити виробників фінансовими та матеріально-технічними ресурсами.

Високої актуальності набуває створення комплексної програми розвитку земельних відносин в Україні з удосконаленням орендних відносин, а також поширенням операцій із застави землі та законодавчої бази.

В Україні вже закладено правовий та організаційний фундамент для ефективного розвитку аграрного сектору, але більш уваги необхідно приділити багатофункціональному розвитку сільських територій з розвитком диверсифікації, наданням послуг у сфері туризму, культури, рекреації та ін. Для розвитку аграрної сфери доцільно сприяння диверсифікації та переробки, розвиток дорадництва і цінова підтримка, а також підготовка і перепідготовка висококваліфікованих кадрів для аграрної сфери.

Таким чином, особливостями державного регулювання аграрної сфери є: земля, як основний засіб виробництва в сільському господарстві об'єктивно вимагає з боку держави певних заходів щодо її ефективного використання;

праця працівників аграрної сфери в силу специфічних особливостей непрестижна і неприваблива; рівень розвитку продуктивних сил на селі суттєво нижче в порівнянні з іншими галузями народного господарства; нездоланий для сільськогосподарського виробництва диспаритет цін між сільськогосподарською продукцією і ресурсами, необхідними для її виробництва; високий рівень ризикованості підприємницької діяльності в аграрній сфері; об'єктивна необхідність використання середньострокових і довгострокових кредитних ресурсів; низька інвестиційна привабливість; низький рівень менеджменту.

Перераховані вище і багато інших особливостей сільського господарства об'єктивно обумовлюють державну підтримку і регулювання аграрної економіки через різні механізми та інструменти.

Список використаних джерел:

1. Латинін М. А. Аграрний сектор економіки України: механізм державного регулювання : [монографія]. Х.: Вид-во ХаРІ НАДУ «Магістр», 2019. 320 с.
2. Клименко В. Г. Пропозиції щодо вдосконалення державного регулювання ринку зерна: Аналітичний звіт. К.: USAID. С. 10-11.
3. Poltorak A. S., Burkovska A. I., Khrystenko O. A., Sukhorukova A. L. and Dovgal I. V. Monitoring of relationships between indicators of food security of the states. 3rd International Conference on Environmental Sustainability in Natural Resources Management 2023. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/1269/1/012001>.

Abstract: the economic role of the state is defined from several positions. It is *proved that the content of the concept of "mechanism of state regulation of the economy" is defined as a system of means, levers, methods and incentives by which the state regulates economic processes and ensures the implementation of socio-economic and legal functions.*

Keywords: *agricultural sector, development of the agricultural sector, state regulation of the agricultural sector, food security.*

Науковий керівник:

Сухорукова А.Л.,

канд. наук з держ. упр, доцент

кафедри менеджменту та маркетингу,

Миколаївський національний аграрний університет